



Brüsszel, 2016. december 19.
(OR. en)

Intézményközi referenciaszám:
2013/0140 (COD)

10755/1/16
REV 1 ADD 1

AGRI 381
VETER 66
AGRILEG 103
ANIMAUX 19
SAN 286
DENLEG 65
PHYTOSAN 18
SEMENCES 9
CODEC 985
PARLNAT 365

A TANÁCS INDOKOLÁSA

Tárgy: A Tanács első olvasatban kialakított álláspontja az élelmiszer- és takarmányjog, valamint az állat-egészségügyi és állatjóléti szabályok, a növény-egészségügyi szabályok, és a növényvédő szerekre vonatkozó szabályok alkalmazásának biztosítása céljából végzett hatósági ellenőrzésekről és más hatósági tevékenységekről, továbbá a 999/2001/EK, a 396/2005/EK, az 1069/2009/EK, az 1107/2009/EK, az 1151/2012/EU, a 652/2014/EU, az (EU) 2016/429 és az (EU) 2016/2031 európai parlamenti és tanácsi rendelet, az 1/2005/EK és az 1099/2009/EK tanácsi rendelet, valamint a 98/58/EK, az 1999/74/EK, a 2007/43/EK, a 2008/119/EK és a 2008/120/EK tanácsi irányelv módosításáról, és a 854/2004/EK és a 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 89/608/EGK, a 89/662/EGK, a 90/425/EGK, a 91/496/EGK, a 96/23/EK, a 96/93/EK és a 97/78/EK tanácsi irányelv és a 92/438/EGK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről szóló EURÓPAI PARLAMENTI ÉS TANÁCSI RENDELET (a hatósági ellenőrzésekről szóló rendelet) elfogadása céljából

- A Tanács indokolása
- A Tanács által 2016. december 19-én elfogadva

I. BEVEZETÉS

1. A Bizottság 2013. május 6-án benyújtotta az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a fent említett javaslatot, amely az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 43. cikkének (2) bekezdésén, 114. cikkén és 168. cikke (4) bekezdésének b) pontján alapul (rendes jogalkotási eljárás)¹.
2. Az Európai Parlament 2014. április 15-én elfogadta az első olvasatban kialakított álláspontját². Konzultációra került sor az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal, mely 2013. október 16–17-én, valamint a Régiók Bizottságával, mely pedig 2013. november 29-én nyilvánított véleményt.
3. A növény- és állat-egészségügyi szakértők közös munkacsoportja, az állat-egészségügyi szolgálatok vezetőinek munkacsoportja és a mezőgazdasági tanácsosok és attasék munkacsoportja különböző elnökségek idején, összesen harminchét alkalommal vizsgálta a javaslatot.
4. Az Állandó Képviselők Bizottsága(I. rész) megállapodásra jutott a kezdeti tárgyalási megbízásról, amelyet a Tanács 2015. október 26-án általános megközelítésként³ megerősített. A tárgyalási megbízatás 2016. május 18-án⁴ és 2016. június 10-én⁵ tovább módosult.
5. A luxemburgi és a holland elnökség alatt megtartott több szakértői ülést és háromoldalú informális egyeztetést követően a társjogalkotók a 2016. június 15-i tizedik háromoldalú informális egyeztetés alkalmával előzetes megállapodásra jutottak egy kompromisszumos szövegváltozatról azzal a céllal, hogy a második olvasat során minél előbb megállapodás szülessen. Az Állandó Képviselők Bizottsága (I. rész) 2016. június 22-én jóváhagyta a kompromisszumos szöveget⁶.

¹ 9464/13 + ADD1 +ADD 2.

² 8304/14.

³ 13242/15 + 13181/15 + 13209/15.

⁴ 8121/16 + ADD1–ADD5.

⁵ 8346/16.

⁶ 10248/16 + ADD1.

6. 2016. július 12-én az Európai Parlament Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottságának elnöke levelet küldött az Állandó Képviselők Bizottsága elnökének, melyben jelezte, hogy amennyiben a Tanács a leveléhez mellékelte szövegnek megfelelően fogadja el az első olvasatbeli álláspontját, azt fogja javasolni a plenáris ülésnek, hogy a Parlament – a jogi-nyelvi ellenőrzést követően – második olvasatban módosítás nélkül fogadja el a tanácsi álláspontot.
7. A Tanács 2016. október 10-én politikai megállapodásra jutott a kompromisszumos szöveggel kapcsolatban⁷.

II. CÉL

A javasolt rendelet általános célja, hogy egyszerűsítse és racionalizálja a 882/2004/EK rendelet alkotta hatályos jogi keretet, amely a hatósági ellenőrzésekre alkalmazandó egyedi szabályrendszerrel az agrár-élelmiszeripari lánc közel valamennyi ágazatát felöleli. Néhány ágazat, így például a növényegészségügy, a növényi szaporítóanyagok, az állati melléktermékek és az ökológiai termelés jelenleg külön ellenőrzési szabályok hatálya alá tartozik. A rendelet további célja az agrár-élelmiszeripari lánc mentén a tagállamok által végzett hatósági ellenőrzések hatékonyságának javítása annak érdekében, hogy válsághelyzetben is lehetővé tegye a gyors fellépést, ugyanakkor minimálisra csökkentjenek az ágazati szereplőkre háruló terhek. E célból azt szorgalmazza, hogy ezekre az ellenőrzésekre – kockázati alapon és megfelelő gyakorisággal – valamennyi ágazati szereplő esetében kerüljön sor.

III. A TANÁCS ELSŐ OLVASATBAN ELFOGADOTT ÁLLÁSPONTJÁNAK ELEMZÉSE

1. Általános elvek

A kompromisszumos szöveg, amelyre vonatkozóan a Tanácsban politikai megállapodás jött létre, teljes mértékben tükrözi a társjogalkotók között kialakult megállapodást. Megőrzi a bizottsági javaslat célkitűzéseit, ugyanakkor átveszi az Európai Parlament által első olvasatban elfogadott legfontosabb módosításokat is.

⁷ 12175/16 + ADD1.

2. Főbb kérdések

a) Hatály

A Bizottság emlékeztetett arra, hogy noha a 882/2004/EK rendelet meghatározza a takarmány- és élelmiszerjog , valamint az állat-egészségügy és az állatjólét területére vonatkozó hatósági ellenőrzések általános szabályozási keretét, az állat-egészségügyi célú (uniós és import termékeket egyaránt érintő) hatósági ellenőrzések, valamint az állatgyógyászati készítmények maradványain végzett ellenőrzések szabályozása szabályozástörténeti okokból elkülönült. A Bizottság jelezte továbbá, hogy az agrár-élelmiszeripari láncához tartozó egyes egyéb ágazatok – azaz a növényegészségügy, a növényi szaporítóanyagok és az állati melléktermékek – nem tartoztak a 882/2004/EK rendelet hatálya alá, hanem ezekre vonatkozóan külön célzott ágazati szabályrendszereket dolgoztak ki. A Bizottság ezért azt javasolta, hogy a 882/2004/EK rendelet alkotta meglévő jogi keret hatálya terjedjen ki ezekre az ágazatokra is, valamint a szövegben szerepeljen egyértelműen, hogy az ökológiai termelés, az oltalom alatt álló eredetmegjelölések, az oltalom alatt álló földrajzi jelzések és a hagyományos különleges termékek, valamint a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) szintén a rendelet hatálya alá tartoznak.

A Tanács úgy ítélte meg, hogy amíg a növényi szaporítóanyagokra vonatkozó új bizottsági javaslatot be nem nyújtják, egyelőre korai lenne a növényi szaporítóanyagokra vonatkozó hatósági ellenőrzéseket belefoglalni a 882/2004/EK rendeletbe. A Tanács megállapodott abban, hogy a környezetbe szándékosan kibocsátott GMO-k hatósági ellenőrzését az élelmiszerek és takarmányok előállítását célzó GMO-kra kell korlátozni, valamint hogy a peszticidek kijuttatásához használt berendezések egyedi ellenőrzéseit ki kell zárni a rendelet hatálya alól. Mindemellett a Tanács pontosította, hogy ez a rendelet a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezéséről szóló 1308/2013/EU rendeletben foglalt megfelelés ellenőrzésére nem alkalmazandó, azokra az esetekre azonban, amikor a forgalmazási előírásokkal kapcsolatban az 1306/2013/EU rendelet 89. cikke szerint végzett ellenőrzések csalárd vagy megtévesztő gyakorlatokat tárnak fel, alkalmazni kell.

b) A hatósági ellenőrzések finanszírozása

Míg a bizottsági javaslat fenntartotta azt a meglévő általános elvet, amely szerint a tagállamoknak megfelelő pénzügyi forrásokat kell fordítaniuk a hatósági ellenőrzésekre, a hatályos díjszedési kötelezettség tekintetében azt javasolta, hogy e kötelezettség néhány kiválasztott ágazati szereplő helyett a rendelet hatálya alá tartozó valamennyi ágazati szereplőre vonatkozzon. Ennek célja, hogy valamennyi ágazatban teljeskörűen megtérüljenek a hatósági ellenőrzések költségei, és ezzel egyidejűleg a mikrovállalkozások mentesüljenek a díjfizetés alól. A Bizottság nem javasolta a húst, halászati termékeket és tejtermékeket kezelő vállalkozások tevékenységének hatósági ellenőrzésére, a takarmányipari létesítmények engedélyezésére és (a legtöbb esetben) a határon végzett ellenőrzésekre vonatkozó szabott díjak fenntartását. Ehelyett arra tett javaslatot, hogy a díjak összegét egységes és átlátható módszerek alapján a tagállamok határozzák meg.

A Tanács úgy vélte, hogy a kötelező díjfizetési rendszer alkalmazási körét nem szükséges módosítani, a meglévő rögzített díjakat pedig meg kell tartani, mivel a rendszer összességében kielégítően működik. Egyetértett ugyanakkor azzal, hogy azon tagállamoknak, amelyek a szabott összegű díjak helyett olyan összeget kívánnak szedni, amely a felmerült költségek fedezésén alapul, a költségmegtérítési és -számítási módszerekre vonatkozó harmonizált szabályokat kell alkalmazniuk. A Tanács egyetértett továbbá azzal is, hogy a tagállamok számára elő kell írni a díjak vagy illetékek összegének számításával, megszabásával és beszedésével, valamint az érdekelt felekkel folytatott konzultációkkal kapcsolatos átláthatóság javítását.

c) A hatósági állatorvos szerepe

A Bizottság rugalmas megközelítést javasolt, amely lehetővé tenné a tagállamok számára, hogy az általuk legalkalmasabbnak tartott személyeket jelöljék ki a hatósági ellenőrzések elvégzésére, egyúttal azonban köteleznék is őket arra, hogy a személyzet valamennyi tagja részére megfelelő képzést biztosítsanak.

A Tanács egyetértett azzal, hogy a hatósági ellenőrzések hatékony megszervezésének elősegítése érdekében a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy saját belátásuk szerint válasszák ki az ellenőrzések lefolytatására leginkább alkalmas személyzetet, feltéve, hogy az agrár-élelmiszeripari lánc egészében biztosítják az emberek és az állatok egészségének és az állatok jólétének magas szintű védelmét, valamint a nemzetközi szabványoknak megfelelően járnak el és teljesítik a nemzetközi kötelezettségeket.

A Tanács ugyanakkor úgy vélte, hogy a tagállamok számára elő kell írni a hatósági állatorvosok igénybevételét bizonyos esetekben, amennyiben annak garantálásához, hogy a hatósági ellenőrzések eredményei megbízhatóak legyenek, e szakemberek sajátos szakmai készségeire van szükség (az élő állatok, a hús és bizonyos más állati eredetű termékek tekintetében). A Tanács véleménye szerint ez nem érintheti a tagállamok számára biztosított azon lehetőséget, hogy azokban az esetekben is igénybe vegyenek hatósági állatorvosokat!többek között a baromfik és nyúl-félék vonatkozásában elvégzendő hatósági ellenőrzésekhez – vagy egyéb külön kijelölt személyeket, amikor ez a rendelettel összhangban egyébként nem lenne kötelező.

d) Felhatalmazáson alapuló és végrehajtási hatáskörök

A javasolt jogi aktus keretrendelet formáját ölti, ami lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a részletek jelentős hányadát felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és/vagy végrehajtási aktusok révén határozza meg. A Tanács a jogi aktus vizsgálata során kiemelt figyelmet szentelt a Bizottság számára javasolt felhatalmazások tanulmányozásának. Nem vitatta ugyan és nem is módosította a keretrendelet elvét, azonban a cikkek jelentős részét újraszövegezte annak érdekében, hogy azok jobban körülhatárolják a Bizottság hatáskörét.

Mindemellett azon rendelkezéseket illetően, amelyek konkrét területekhez – úgymint emberi fogyasztásra szánt hús termelése, állatjólét, növényvédő szerek vagy növényegészségügy – kapcsolódó hatósági ellenőrzésekre vonatkozó további egyedi szabályokat fogalmaznak meg (18–27. cikk), a Tanács számos lényeges elemmel bővítette az alap-jogiaktust, és szükség esetén lehetőséget adott a Tanács felhatalmazására.

Végül: a Tanács átmeneti időszakot vezetett be annak biztosítása érdekében, hogy a rendelet helyes alkalmazásához szükséges több kulcsfontosságú felhatalmazáson alapuló jogi aktus és végrehajtási jogi aktus még a rendelet alkalmazásának megkezdése előtt elfogadásra kerüljön. Ez azt hivatott biztosítani, hogy a fenti jogi aktusokkal felváltandó meglévő rendelkezések mindaddig alkalmazandók legyenek, amíg előbbieket a Bizottság el nem fogadja. Az elfogadásnak mielőbb, de legkésőbb a rendelet alkalmazásának kezdő időpontjától számított három éven belül meg kell történnie. Ez biztosítja a folytonosságot, egyúttal azonban elegendő időt ad a Bizottságnak a jogi aktusok kidolgozásához.

e) A jogsértések bejelentése

Az Európai Parlament határozott kérését követően a Tanács beleegyezett abba, hogy a rendeletet olyan rendelkezésekkel egészítse ki, amelyek kötelezik a tagállamokat olyan mechanizmusok biztosítására, amelyek lehetővé teszik e rendelet tényleges vagy potenciális megsértéseinek bejelentését, a bejelentések nyomon követését, valamint a bejelentők megtorlással, hátrányos megkülönböztetéssel vagy tisztességtelen bánásmóddal szembeni védelmét (140. cikk).

IV. ÖSSZEGZÉS

A Tanács első olvasatban kialakított álláspontja teljes mértékben tükrözi a két társjogalkotó között létrejött megállapodás tartalmát, amelyet az Európai Parlament Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottságának elnöke a 2016. július 12-én az Állandó Képviselők Bizottságának elnökéhez címzett, fent említett levelében is megerősített. Ezt követően a Tanács 2016. október 10-én a politikai megállapodás elfogadása révén jóváhagyta a kompromisszumot.
